

VU Research Portal

Reactie op 'Levenstestament: vertrouwen is goed, maar toezicht is beter' van prof. mr. D.F.M.M. Zaman en mw. mr. M. van Leeuwe-ten Berge, WPNR 2019/7240
ten Broecke, P.M.J.H.

published in

WPNR

2019

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

document license

Article 25fa Dutch Copyright Act

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

ten Broecke, P. M. J. H. (2019). Reactie op 'Levenstestament: vertrouwen is goed, maar toezicht is beter' van prof. mr. D.F.M.M. Zaman en mw. mr. M. van Leeuwe-ten Berge, WPNR 2019/7240. *WPNR*, 2019(7260), 819-823.

https://opmaat.sdu.nl/book/SDU_SDU_GENERIC_g_IMPRWPNR_20191172604/g_IMPRWPNR_20191172604

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Reactie

Reactie op ‘Levenstestament: vertrouwen is goed, maar toezicht is beter’ van prof. mr. D.F.M.M. Zaman en mw. mr. M. van Leeuwe-ten Berge, WPNR 2019/7240

1. Het opnemen van een toezichtregeling in het levenstestament kan een belangrijke bijdrage leveren aan de vermogensrechtelijke bescherming van levenstestateurs. Hoewel ik het op hoofdlijnen eens ben met de door Zaman en Van Leeuwe-Ten Berge ingenomen stellingen, passen bij hun bijdrage een paar kanttekeningen.

2. Op p. 420 (§2.1) schrijven de auteurs – nadat zij terecht hebben opgemerkt dat de materiële kenmerken van het levenstestament bepalend zijn voor het antwoord op de vraag of sprake is van volmacht, opdracht, lastgeving, of een combinatie van deze rechtsfiguren¹ – dat het levenstestament in de praktijk meestal lijkt uit te gaan van volmacht.² De auteurs beperken hun bijdrage daarom tot de rechtsfiguur volmacht. Zoals Kortmann opmerkt, is deze duiding weinig precies.³ De auteurs lijken zich hiervan bewust te zijn; waarom snijd ik dit punt dan toch aan? Levenstestamenten worden in de praktijk zo breed geformuleerd dat op basis van het levenstestament een keur aan rechtshandelingen en feitelijke handelingen kan worden verricht.⁴ Het etiket ‘volmacht’ dekt de lading dan niet: de rechtsfiguur volmacht is immers gereserveerd voor het verrichten van *rechtshandelingen* (art. 3:60 lid 1 BW). Waarom het notariaat desondanks levenstestamenten passeert onder de noemer ‘volmacht’, is mij niet duidelijk. Wellicht om de akte leesbaar te houden? Het dienen van de rechtszekerheid is een van de kerntaken van het notariaat.⁶ Leesbaarheid of (veronderstelde) eenvoud van

de notariële akte mag nooit ten koste gaan van de rechtszekerheid.

3. Ik maak het voorgaande concreter en zal daarbij met de auteurs in de sfeer van het rechtspersonenrecht blijven. Als de vertegenwoordiger namens de levenstestateur deelneemt aan een vergadering van bijvoorbeeld het bestuur van de rechtspersoon, die niet uitmondt in het nemen van besluiten, worden er geen rechtshandelingen verricht. Vergaderen zonder het nemen van besluiten is een feitelijke hande-

1. Zie hierover L.C.A. Verstappen, *WPNR* 2013/6993 en L.C.A. Verstappen, *WPNR* 2016/7132. Zaman en Van Leeuwe-Ten Berge verwijzen naar laatstgenoemd artikel. Vertegenwoordiging komt in vele vormen voor. Zie voor een overzicht Asser/Kortmann 3-III 2017/17. Ik beperk mij in deze bijdrage tot de figuren volmacht, opdracht en lastgeving; de figuur zaakwaarneming (afd. 6.4.1 BW) laat ik buiten beschouwing. Asser/Hartkamp & Sieburgh 6-IV 2015/398 wijst erop dat zaakwaarneming een rol zou kunnen spelen als de verleende vertegenwoordigingsbevoegdheid niet de handeling omvat die de vertegenwoordiger meent te moeten verrichten.
2. Wellicht komt de vraag op hoe het bestaan van een overeenkomst kan worden geconstrueerd uit een schijnbare eenzijdige rechtshandeling (een ‘volmacht’ die eigenlijk geen volmacht is, maar een overeenkomst van opdracht). Ik zie dat als volgt: de verlening van de ‘volmacht’ heeft te gelden als aanbod (zie hierover Asser/Hartkamp & Sieburgh 6-III 2014/163-164), het gebruiken van de ‘volmacht’ heeft te gelden als aanvaarding. De aanvaarding ligt besloten in een gedraging, namelijk het gebruiken van de ‘volmacht’ (zie hierover Asser/Hartkamp & Sieburgh 6-III 2014/165).
3. Asser/Kortmann 3-III 2017/101.
4. Zie ook L.C.A. Verstappen, *WPNR* 2016/7132.
5. Vgl. het basismodel levenstestament van de KNB (BLT00, 1 mei 2018), dat uitgaat van de rechtsfiguur volmacht.
6. B.C.M. Waaijer, *Melis/Waaijer. De Notariswet*, Deventer: Wolters Kluwer 2019, §2.4.1, p. 19.

ling die veelal op basis van opdracht zal plaatsvinden.⁷ Heeft de gevolmachtigde die in deze situatie handelt op basis van het KNB-model levenstestament⁸ – dat enkel voorziet in vertegenwoordiging op basis van volmacht – de grens van zijn vertegenwoordigingsbevoegdheid overschreden? Of moet de gevolmachtigde tussen de regels door lezen dat hij eigenlijk handelt op basis van opdracht? Dit zijn vragen waarvoor ik de levensvertegenwoordiger – doorgaans een juridische leek – niet zou willen stellen.

4. Gaan wij ervan uit dat het levenstestament een combinatie is van volmacht, opdracht en lastgeving, dan is een belangrijk bezwaar van Zaman en Van Leeuwe-Ten Berge (namelijk dat het afleggen van rekening en verantwoording achteraf vaak te laat is, p. 421, §3.1) weggenomen. De opdrachtnemer en lasthebber dienen de vertegenwoordigde immers op de hoogte te houden van (de voortgang van) hun werkzaamheden (art. 7:403 lid 1 (regelend recht)⁹ jo. 7:414 lid 1 BW).¹⁰ De opdrachtgever en lastgever worden hierdoor in staat gesteld om tijdig in te grijpen, mocht dat nodig zijn. De gevolmachtigde heeft een vergelijkbare informatieplicht, ondanks het feit dat hiervoor een expliciete wettelijke bepaling ontbreekt. Deze informatieplicht vloeit voort uit de onderliggende, interne rechtsverhouding tussen de volmachtgever en de gevolmachtigde; met Van Schaick neem ik aan dat een geïsoleerde volmacht onbestaanbaar is.¹¹ Het voorgaande geldt mutatis mutandis voor het afleggen van rekening en verantwoording achteraf.¹²

5. De informatie die de levenstestateur ontvangt over de werkzaamheden van zijn vertegenwoordiger, kan hem aanleiding geven tot het herroepen van de volmacht (art. 3:70 sub c BW) of het opzeggen van de overeenkomst van opdracht (art. 7:408 lid 1 BW) of lastgeving (art. 7:422 BW). Zo bezien valt het wel mee met de behoefte aan een toezichtregeling. Toch is hier iets bijzonders aan de hand. Als het levenstestament in werking treedt vanwege de door een deskundige afgegeven verklaring van wilsonbekwaamheid van de levenstestateur,¹³ brengt de werking van art. 3:34 BW mee dat de levenstestateur de vertegenwoordigingsrelatie niet zomaar kan doen eindigen.¹⁴ Het afnemen van de geestvermogens is doorgaans een geleidelijk proces; ouderen die niet volledig wilsonbekwaam zijn kunnen óók tegen art. 3:34 BW aanlopen.

Hoewel ik het wettelijke uitgangspunt wat hard vind – een vertegenwoordigingsrelatie die op vertrouwen is gebaseerd zou mijns inziens bij het wegvallen van dat vertrouwen altijd moeten

kunnen worden beëindigd – is art. 3:34 BW een fundamentele regel van het vermogensrecht waaraan niet lichtzinnig moet worden getornd.

6. De hiervoor (in par. 5) besproken consequentie kan worden verzacht door in het levenstestament een toezichthouder te benoemen, die dient te beschikken over de door Zaman en Van Leeuwe-Ten Berge genoemde sanctiemogelijkheden (p. 424, §6.6). Deze sanctiemogelijkheden komen neer op het verlenen van een (tweede) volmacht aan een toezichthouder (in de verhouding levenstestateur-toezichthouder) om – indien daar aanleiding toe bestaat – de ‘levensvolmacht’ (de volmacht in de verhouding levenstestateur-levensvertegenwoordiger) in omvang te beperken of te herroepen. Om de toezichthouder écht van tanden te voorzien zal *zijn* volmacht moeten worden aangevuld met een overeenkomst van lastgeving. Zo wordt

7. Dat de wetgever in art. 2:117/227 lid 1 BW onzuiver spreekt van een volmacht ten aanzien van het vergaderrecht, doet niet af aan het feit dat vergaderen zonder het nemen van besluiten een feitelijke handeling is.
8. In het basismodel levenstestament van de KNB (BLT00, 1 mei 2018) komt de volgende tekst voor (art. II): ‘Deze volmacht is een algemene volmacht in de zin van artikel 3:62 lid 1 Burgerlijk Wetboek. Dat betekent dat ... mij in al mijn hoedanigheden, waaronder begrepen mijn hoedanigheid van bestuurder en/of aandeelhouder van een rechtspersoon en certificaathouder, mag vertegenwoordigen in alle zaken en namens mij alle rechtshandelingen mag verrichten op het gebied van het burgerlijk recht, het belastingrecht, het procesrecht en elk ander rechtsgebied voor zover de wet toestaat. Deze volmacht strekt zich uitdrukkelijk uit tot daden van beschikking.’ Vgl. hierover K.A.M. van Vught, *WPNR* 2018/7210.
9. Art. 7:400 lid 2 BW, waarover Asser/Tjong Tjin Tai 7-IV 2018/48.
10. Asser/Tjong Tjin Tai 7-IV 2018/108-111 en 225. Zie ook W.C.L. van der Grinten, *Lastgeving* (Mon. Nieuw BW, B81), Deventer: Kluwer 1993, §14, p. 16-17.
11. A.C. van Schaick, *Volmacht* (Mon. BW, B5), Deventer: Kluwer 2011, §8, p. 9-10. Anders: Asser/Kortmann 3-III 2017/22 en 101.
12. Zie art. 7:403 lid 2 BW jo. 7:414 lid 1 BW voor opdracht en lastgeving en het door Zaman en Van Leeuwe-Ten Berge in noot 2 aangehaalde arrest (HR 9 mei 2014, ECLI:NL:HR:2014:1089 (Velázquez/Blaauw q.q.), *NJ* 2014/251) voor volmacht. A.C. van Schaick, *Volmacht* (Mon. BW, B5), Deventer: Kluwer 2011, §8, p. 10 kwam al in 2011 – dus ruim voordat het hiervoor aangehaalde arrest werd gewezen – tot de conclusie dat de interne rechtsverhouding tussen de volmachtgever en de gevolmachtigde kan meebrengen dat de gevolmachtigde over het gebruik van zijn volmacht rekening en verantwoording aan de volmachtgever moet afleggen nadat de volmacht is geëindigd.
13. Dit hoeft niet, vgl. het basismodel levenstestament van de KNB (BLT00, 1 mei 2018) waarin onder I. de keuze is opgenomen om de volmacht direct na het ondertekenen van de akte in te laten gaan.
14. In die situatie staat immers vast dat de geestvermogens van de levenstestateur zijn gestoord en dat de levenstestateur de inhoud en strekking van zijn rechtshandeling niet volledig zal begrijpen. Zie over art. 3:34 BW o.m. H.J. Vetter, *Geestelijke stoornis* (Mon. Nieuw BW, A9), Deventer: Kluwer 1992, §29-31, p. 41-45.

bereikt dat de opdracht en last (zie par. 2 hierboven) óók door hem kunnen worden beperkt of opgezegd.¹⁵

7. Ter nuancering van het voorgaande merk ik op dat het niet altijd nodig is om een toezichthouder aan te stellen.¹⁶ De crux is het vinden van een juiste balans tussen vertrouwen en toezicht. De omstandigheden van het geval bepalen hoe deze balans uitslaat. Zo kan ik mij voorstellen dat de levenstestateur met een zeer klein vermogen (dat naar redelijke verwachting ook niet zal groeien) geen toezichthouder aanstelt. De levenstestateur die slechts een levenstestament maakt vanwege de kracht van een notariële euthanasieverklaring zal waarschijnlijk ook geen toezichthouder benoemen. In deze gevallen heeft het optuigen van een al te stringente toezichtregeling weinig nut. Bovendien moet niet worden vergeten dat het houden van toezicht veel tijd kan kosten (en als het om een professionele toezichthouder gaat: geld). Kiest de levenstestateur ervoor om een toezichthouder te benoemen, dan dient het toezicht proportioneel te zijn. Ik heb bezwaar tegen de suggestie van Zaman en Van Leeuwe-Ten Berge (p. 421 in §3.2) om het toezicht zonder meer te laten ingaan vanaf het moment dat de vertegenwoordiger gaat handelen. Zo lang de levenstestateur zijn eigen belangen in voldoende mate kan behartigen (en art. 3:34 BW dus niet van toepassing is), heeft hij geen toezichthouder nodig. Overigens zij opgemerkt dat de toezichthouder doorgaans pas zal (kunnen) ingrijpen als blijkt dat het kwaad al is geschied, de situatie dat het toezicht door een goedkeuringsregeling naar een eerder moment wordt verplaatst daargelaten.¹⁷ Van het toezicht mag dus niet teveel worden verwacht.

8. Een code voor levenstestamenten (zoals wordt voorgestaan door Zaman en Van Leeuwe-Ten Berge, p. 424-425, §7) kan de kwaliteit van het toezicht door professionele levensvertegenwoordigers naar een hoger niveau tillen. Hoewel ik betwijfel of zo'n code ook voor onbezoldigde particuliere toezichthouders zou moeten gelden, kan een code deze particulieren wel voorzien van handvatten bij de uitoefening van hun taak. Overigens lijkt het mij beter om een dergelijke regeling in het levenstestament op te nemen. Een (mijns inziens) mooi uitgangspunt dat in het levenstestament (of zo men wil als *best practice* in een code) kan worden neergelegd, is dat de vertegenwoordiger en de toezichthouder de levenstestateur zoveel mogelijk betrekken bij de vervulling van hun taak. De goede verstaander ziet dat ik verwijs naar art. 1:454 lid 1 BW.¹⁸ Hoewel er een spanning bestaat tussen de titels 1.16 (curatele), 1.19 (onderbewindstelling ter

bescherming van meerderjarigen) en 1.20 BW (mentorschap ten behoeve van meerderjarigen) enerzijds en het levenstestament anderzijds,¹⁹ kan de notariële praktijk inspiratie putten uit deze regelingen om de vertegenwoordigings- en toezichtrelatie nader vorm te geven. Enkele voorbeelden van artikelen die zich (in licht gewijzigde vorm) lenen voor opname in het levenstestament zijn art. 1:386 lid 1 jo. 1:338 BW (de levensvertegenwoordiger maakt een boedelbeschrijving op van het aanwezige vermogen, die door hem wordt ingediend bij de toezichthouder), art. 1:386 lid 1 jo. art. 1:354 BW (de levensvertegenwoordiger kan te allen tijde worden opgeroepen door de toezichthouder en de levensvertegenwoordiger is verplicht alle door de toezichthouder gewenste inlichtingen te verstrekken), art. 1:386 lid 2 BW (de levensvertegenwoordiger draagt zorg voor een doelmatige belegging van het vermogen van de levenstestateur), et cetera.²⁰

15. Van het *wijzigen* van de overeenkomst van opdracht of lastgeving door de toezichthouder kan niet zomaar sprake zijn. Deze benoemde overeenkomsten berusten immers op wilsovereenstemming tussen de levenstestateur en de levensvertegenwoordiger. Voor het wijzigen van deze overeenkomsten dient opnieuw wilsovereenstemming bereikt te worden; de toezichthouder kan immers niet ingrijpen in een overeenkomst waar hij buiten staat.
16. Anders: K. Blankman, *WPNR* 2016/7123, §4, letter e, p. 829. Blankman spreekt van een *verplichting*, hetgeen mij wat te zwaar lijkt aangezet.
17. Zie Zaman & Van Leeuwe-Ten Berge §6.1, p. 423. Een paardenmiddel is het benoemen van twee levensvertegenwoordigers die slechts gezamenlijk mogen handelen (van het tegenovergestelde wettelijke uitgangspunt in de volmacht-, opdracht- en lastgevingsbepalingen kan worden afgeweken: zie art. 3:65 BW en Asser/Tjong Tjin Tai 7-IV 2018/147 en 230). Een dergelijke regeling voorziet in wederzijds toezicht tussen de levensvertegenwoordigers, zodat de kans op misstappen wordt geminimaliseerd. De schromelijke keerzijde van deze constructie is dat van vertegenwoordigend handelen in het geheel geen sprake meer kan zijn als de vertegenwoordigers het niet met elkaar eens worden. Deze verstrekkende consequentie maakt de beschreven figuur in feite ongeschikt voor het levenstestament. Het opnemen van een geschillenregeling voor dergelijke situaties neemt de pijn slechts gedeeltelijk weg: immers, als de toepassing van een dergelijke regeling aan de orde is, zal de verhouding tussen de twee kapiteins inmiddels zodanig slecht zijn dat toekomstig gezamenlijk handelen in goed overleg illusoir is. Vgl. over het benoemen van twee *gevolmachtigden* (art. 3:65 BW) summier Zaman & Van Leeuwe-Ten Berge §3.2, p. 421 en R.E. Brinkman & J.M. van Anken, *WPNR* 2015/7064, p. 472-473.
18. Zie over dit artikel Asser/De Boer 1* 2010/1183m.
19. Men probeert de toepasselijkheid van de titels 1.16, 1.19 en 1.20 BW doorgaans te vermijden met het maken van een levenstestament (vgl. o.m. *Notamail* 2019/70).
20. Het basismodel levenstestament van de KNB (BLT00, 1 mei 2018) regelt een en ander in art. VII, maar de regeling in dit model loopt niet in de pas met Boek 1 BW. Zo is bijvoorbeeld wel geregeld dat de vertegenwoordiger een boedelbeschrijving moet opmaken, maar is niet bepaald dat de boedelbeschrijving moet worden overlegd aan de toezichthouder.

9. Tot besluit van deze bijdrage ga ik verder waar het relaas van Zaman en Van Leeuwe-Ten Berge stopt. In par. 9.1 bespreek ik de situatie dat de toezichthouder de vertegenwoordigingsrelatie beëindigt. Toepassing van de curatele-, bewind en/of mentorschapsregeling ligt dan in het verschiet. In par. 9.2 bespreek ik de (doorgaans ongewilde, zie par. 8) samenloop van een wettelijke beschermingsmaatregel en het levenstestament.

9.1. Ondercuratelestelling (art. 1:379 BW), onderbewindstelling (art. 1:432 BW) en instelling van het mentorschap (art. 1:451 BW) kunnen bij de huidige stand van de wetgeving niet worden verzocht door een vertegenwoordiger.²¹ Het lijkt mij evenwel wenselijk om de kring van personen die instelling van de maatregel kunnen verzoeken uit te breiden tot de bij notariële akte benoemde levensvertegenwoordiger en toezichthouder.²² Immers, stel dat de toezichthouder de vertegenwoordigingsrelatie beëindigt (zie par. 6), bijvoorbeeld omdat deze vermoedt dat sprake is van financieel misbruik. Als de toezichthouder geen wettelijke beschermingsmaatregel kan verzoeken, ontbeert de levenstestateur bescherming.²³ Het feit dat het openbaar ministerie reeds over een dergelijke bevoegdheid beschikt,²⁴ stelt mij niet gerust: als het openbaar ministerie niet in actie komt, kan daartegen niet worden opgekomen.²⁵ De situatie dat de levenstestateur tussen wal en schip valt, is dus niet illusoir.²⁶ Daarbij zij opgemerkt dat de levensvertegenwoordiger en toezichthouder geen willekeurige vertegenwoordigers zijn: zij zijn door de levenstestateur benoemd omdat zij zijn bijzondere vertrouwen genieten. De tussenkomst van de rechter bij het uitspreken van de beschermingsmaatregel biedt bovendien voldoende waarborg.²⁷ Het feit dat het levenstestament is opgemaakt door de notaris, verzekert de rechter van de echtheid van de benoeming tot levensvertegenwoordiger of toezichthouder.

9.2. Waar een wettelijke beschermingsmaatregel in de plaats treedt van het levenstestament, zou de vertegenwoordigingsrelatie die de levenstestateur met het levenstestament tot stand heeft gebracht automatisch moeten eindigen. De wet regelt dit thans slechts voor de combinaties van een herroepelijke volmacht met curatele (art. 3:72 sub a en 3:74 BW) en de niet-privatieve overeenkomst van lastgeving met curatele (art. 7:422 lid 1 sub a, 7:422 lid 2 en 7:423 lid 2 BW). Het gevolg voor de volmacht en last van een onderbewindstelling van de goederen van de levenstestateur of het instellen van mentorschap is niet helemaal duidelijk. Waarschijnlijk eindigen de volmacht en last in deze gevallen niet automatisch.²⁸ Curatele, bewind en mentorschap

doen de overeenkomst van opdracht slechts eindigen als zulks is bepaald in de overeenkomst.²⁹ Het feit dat de levensvertegenwoordiger zijn bevoegdheid ontleent aan het samenspel van volmacht, opdracht en lastgeving zorgt bij de instelling van een wettelijke beschermingsmaatregel voor ongemak. Aangezien de wettelijke regelingen niet met elkaar in de pas lopen, zou in het levenstestament moeten worden bepaald dat de bevoegdheid van de levensvertegenwoordiger is opgeschort gedurende (1) de ondercuratelestelling van de levenstestateur; (2) de onderbewindstelling van de goederen van de levenstestateur, in dit laatste geval evenwel slechts ten aanzien van de onder bewind gestelde goederen; (3) toepassing van de regeling betreffende het mentorschap, ook hier evenwel slechts ten aanzien van handelingen in aangelegenheden betreffende de verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding van de levenstestateur. Als men dit niet uitdrukkelijk bepaalt, kan de vertegenwoordiger blijven handelen náást de curator, bewindvoerder of mentor.

10. Ik sluit deze bijdrage af met enkele concluderende opmerkingen. Waar het bij de vormgeving van het levenstestament om draait, is het vinden van een juiste balans tussen vertrouwen en toezicht. De omstandigheden van het geval bepalen hoe deze balans uitslaat. Het benoemen van een toezichthouder kan goed zijn, maar het

21. Asser/De Boer 1* 2010/1099 en 1143 onder verwijzing naar HR 21 maart 1975, *NJ* 1976/136, m.nt. E.A.A. Luijten.

22. De levensvertegenwoordiger en toezichthouder zullen immers niet altijd behoren tot de kring van personen die in de huidige artikelen 1:379, 1:432 en 1:451 BW staan.

23. Tenzij in het levenstestament een subsidiair vertegenwoordiger is aangewezen.

24. Zie de artikelen 1:379 lid 2, 1:432 lid 2 en 1:451 lid 2 BW.

25. Asser/De Boer 1* 2010/1141.

26. Zelfs als de wettelijke beschermingsmaatregel wordt ingesteld na de beëindiging van de vertegenwoordigingsrelatie door de toezichthouder, zal de levenstestateur gedurende enige tijd niet beschermd zijn. De rechter moet de toepassing van de wettelijke beschermingsmaatregel immers eerst uitspreken.

27. Eveneens: I. Jansen, 'Enige gedachten en suggesties met betrekking tot de curatele als geregeld in het Burgerlijk Wetboek', *FJR* 1982, afl. 4, p. 112-113.

28. Asser/Kortmann 3-III 2017/57 en Asser/Tjong Tjin Tai 7-IV 2018/292.

29. Zie over de combinatie van curatele en opdracht Asser/Tjong Tjin Tai 7-IV 2018/177.

instellen van toezicht is niet altijd nodig. Neemt men het zekere voor het onzekere, bijvoorbeeld vanwege de omvang van het vermogen van de levenstestateur, dan kunnen de wettelijke beschermingsmaatregelen in de eerste plaats dienen als inspiratie voor de vormgeving van de toezichtrelatie. Beëindigt de toezichthouder de vertegenwoordigingsrelatie of wordt zonder zijn tussenkomst alsnog een wettelijke beschermingsmaatregel ingesteld, dan kan de gebrekkige aansluiting tussen het levenstestament en de wettelijke beschermingsmaatregelen klemmen. Het verdient daarom aanbeveling om de

titels 1.16, 1.19 en 1.20 BW beter aan te laten sluiten op het (notariële) levenstestament – maar dat is een taak voor de wetgever.

Mr. P.M.J.H. ten Broecke*

* Docent/onderzoeker Notarieel recht aan de Vrije Universiteit Amsterdam.
(p.m.j.h.ten.broecke@vu.nl)

1. E. van As en R. Wiechers, *FTV* 2010/10
2. K.A.M. van Vught, *WPNR* 2018/7210